

TÜRKÇE ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

THIRD-GRADE STUDENTS' VIEWS ABOUT TURKISH TEACHING COURSE FOR FOREIGNERS

Mehmet Volkan DEMİREL¹

ÖZET

Küreselleşen dünyada bireyler ana dillerinin yanında ikinci bir dil edinmek zorundadır. Türkçe de geniş bir coğrafyada büyük bir kitle tarafından konuşulmasından dolayı ikinci bir dil olarak öğrenilen ve öğretilen bir dildir. Bu çalışmamızda Türkçe Öğretmenliği Bölümü Programında bulunan Yabancılara Türkçe Öğretimi dersine ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemeye çalıştık. Araştırmamızın evrenini Buca Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği üçüncü sınıfta okuyan 105 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Bu çalışma nitel bir araştırma olup verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, ana dil, ikinci dil.

ABSTRACT

People have to learn a second language in today's globalized world. Because of the fact that it is a spoken language in a large geographical area, Turkish is also been learned and taught. In this study, we tried to determine the views of students about the course of 'Teaching Turkish lessons for foreigners', which was integrated in the curriculum of Turkish Teacher Training Program in 2005. The participants of the study are composed of 105 Turkish Language Teaching third-grade students in Buca Faculty of Education. This investigation is a qualitative research and we used content analysis method for the data analysis. In addition, we also used semi-structured interview form as a means of data collection.

Keywords: Teaching Turkish for foreigners, native language, second language.

---

¹Dokuz Eylül Ün.Buca Eğt Fak. m.volkan_07@hotmail.com

1.GİRİŞ

Teknolojik gelişmeler sayesinde mesafelerin kısalması ve iletişimin tüm dünya üzerinde yaygınlaşmasıyla büyük bir köy haline gelen dünyada farklı milletlerden insanlar birbiriyle etkileşim halindedir. Farklı milletlerden insanların bir arada kolay, hızlı ve etkili bir şekilde iletişim kurabilmeleri için de milletler arası bir dil kullanmaları gerekmektedir.

Demircan, bireylerin anadilinden ayrı bir dil öğrenmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. İnsanlar, toplumlar, uluslar arasında bireysel, kurumsal, ulusal düzeyde, ticaret, ekonomi, siyaset, askerlik, bilim, çalışma, turizm, eğitim, kültür, sanat, haberleşme alanlarında türlü yoğunlukta ikili, çoklu olmak üzere, her türlü ilişkinin kurulup yürütülmesi için anadilinden başka uluslar arası ortak dillerin öğrenilmesi gerekmektedir (Demircan, 1990). 20. yüzyılın ikinci yarısında insanların nasıl ikinci bir dil edindikleri ile ilgili sistematik çalışma oldukça yeni bir olgudur. Bu zamanda “küresel köy” ve “dünya geneli internet erişimi” insanlar arasında kendi yerel sözcüklerinin ötesinde bir iletişim yolu olmuştur (Ellis, 2003).

Küreselleşen dünyada çok uluslu birliklerin de oluşmasıyla birlikte artık insanlar farklı ülkelerde çalışabilmekte ve yaşayabilmektedir. Avrupa Birliği, üye ülkelerde dil çeşitliliğinin ve zenginliğinin sağlanması için vatandaşlarını ikinci bir dil öğrenmeye teşvik etmekte ve bu amaçla toplantılar düzenlemekte ve programlar hazırlamaktadır. 10 Aralık 1954 tarihli Avrupa Kültürel toplantısı sonucunda Strasborg’da toplanan Avrupa Konseyi tarafından “Avrupa Vatandaşlığı için Dil Öğrenme” adlı bir proje başlatılmasına karar verilmiştir. Bu proje, eylem alanları belirlemek ve geliştirmek, Avrupa Birliği içerisinde çok dilliliği özendirme, dil öğrenme programlarını çeşitlendirmek ve özelleştirmek, bağlantılar ve değişim programları geliştirmek, yeni iletişim ve bilgi teknolojilerini yaymak gibi amaçları taşımaktadır (Can, 2009).

Çok dilli eğitim antik çağlardan beri dünya genelinde uygulanan eğitimsel bir uygulamadır. Dünyada çoğu ülke resmi veya özel okullarda, genellikle her ikisinde, çok dilli eğitimi önerir (Brisk, 2005). Örnek olarak misafir işçilerin dili (Danimarka’daki Türkler) uluslar arası diller (İngilizce) vb. Ülkemizde de eğitimin çeşitli kademelerinde gerek devlet okullarında gerekse özel kuruluşlarda yabancı dil eğitimi verilmektedir. Burada öğretilen dilin uluslar arası olup olmadığı önemlidir. Demircan’a (1990) göre uluslararası dili belirleyen ekonomi, bilim, teknoloji, askerlik alanlarında üstünlük ve din olmuştur.

Son yıllarda ülkemizin dünyanın birçok ülkesiyle gerçekleştirdiği ticari, siyasi, kültürel ilişkilerin yanında Türklerin dünya üzerinde geniş bir coğrafyaya yayılması durumu da göz önüne alındığında Türkçenin uluslararası bir dil olduğu kuşkusuzdur. Geniş bir coğrafyada gerek anadili olarak gerekse ikinci bir dil olarak Türkçenin kullanılması Türkçe öğretimi konusuna dikkatimizi çekmektedir. Türkçenin öğretimi; Türkçenin anadili ve yabancı dil olarak öğretimi olmak üzere iki başlık altında ele alınabilir (Karababa, 2009).

Tarihte Türkçenin yabancılara öğretilmesi amacıyla yazılan ilk eser Divân-ı Lügâti’t-Türk’tür. Karahanlı Türkçesi dönemine ait olan Divân-ı Lügâti’t-Türk, Kaşgarlı Mahmut tarafından, Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılmış değerli bir sözlük çalışmasıdır. Diğer taraftan Kıpçak Türkçesi dönemi, Türkçenin yabancılara öğretiminin en fazla önem kazandığı ve Türkçenin saygınlığının dorukta olduğu dönemdir. Bu dönemde Türk Dili’ne

karşı ilgi artmış; bu ilgi Araplara Türkçeyi öğretmeyi amaçlayan kitapların yazılmasına neden olmuştur. Bu amaçla yazılan eserler şunlar: Codex Cumanicus, Kitabu Bulgati'l-Muşţâk fi Lugâti't-Türk ve'l-Kıfçak, Kitâb-ı Mecmû-i Tercumân-ı Türkî ve Acemî ve Mongolî, el-Kavânînu'l-Kulliyye li Zabti'l-Lugâti't-Turkiyye, et-Tuhfetu'z-Zekkiyye fi'l-Lügâti't-Turkiyye ve Kitabu'l-İdrâk li-Lisâni'l-Etrâk (Bozgöz, 2009). Eski Anadolu Türkçesi kapsamına girebilecek yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili tek eser İbnü Mühennâ Lûgati olarak da bilinen Hilyetü'l-İnsân ve Heybetü'l-Lisân'dır (Bayraktar, 2003).

Yabancılara Türkçenin öğretilmesinin bir kurum seviyesinde hayata geçirilmesi ise, ancak 1984 yılında TÖMER'in kurulmasıyla gerçekleşmiştir. Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi TÖMER, Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla British Council, Goethe Institut, Cervantes ve Alliance Française gibi dünyanın önde gelen dil ve kültür merkezleri örnek alınarak kurulmuştur (Ayaz, Akkaya, 2009). Yabancılar için Türkçe öğretimi üzerine yapılan tez ve makale çalışmalarında 1990'dan sonra artış oldu. Bunun gerekçelerinden biri 1989 yılındaki Avrupa Dil Portfolyosu uygulamasıdır (Üstünel, Aydın, 2009).

Türkçenin anadili olarak öğretimi ile ilgili üniversitelerin eğitim fakültelerinde Türkçe öğretmenliği bölümü bünyesinde hem öğretmen yetiştirilmekte hem de akademik çalışmalar yapılmaktadır. İlk Türkçe Öğretmenliği lisans programı 1989'da Gazi Üniversitesi bünyesinde açıldı; bu programa kısa bir süre sonra başka üniversitelerde de yer vermeye başlandı. Kısmen yaygınlaştıktan sonra Eğitim Fakültelerinin bünyesinde Türkçe Eğitimi adıyla bölüm hüviyetini kazandı (Çiftçi, 2011). Bölümün kendi kimliğini kazanmasıyla birlikte ülkemizde anadili eğitimi üzerine akademik çalışmalar artmaya başlamıştır.

1998 yılında Yüksek Öğretim Kurulu eğitim fakültelerinde program birliğini sağlamak için eğitim fakültelerinin programlarını yeniden düzenledi. Bu düzenleme sonucunda Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile Türkçe Öğretmenliği birbirinin yan alanı olarak kabul edildi (Çiftçi, 2011).

Yapılan bu çalışmalar birçok akademisyence eleştirildi. 1998 yılından 2005 yılına kadar kullanılan Türkçe Öğretmenliği Programını değerlendiren Özbay şu tespitlere yer vermiştir:

Türkçe Öğretmenliğine yönelik derslerin çok az olduğu görülmektedir. Mevcut alan dersleri ise fen-edebiyat fakültesi derslerinin özet bilgi aktarımı şekline dönüştürülmüştür. Hatta öyle ki, alan bilgisi dağılımı bile bir "alan programcısının" elinden geçmemiş, sadece "dağılım" yapılmıştır. Örneğin, eski programlarda "kompozisyon" iki yarıyılık bir ders iken, bu programda yedi yarıyıldaki aynı bilgileri değişik isimler altında tekrarlamışlardır. Bilindiği gibi eğitim fakültelerinde "nitelikli öğretmen" yetiştirebilmek için genel olarak ders dağılımında dikkat edilecek oran, %70 alan bilgisi ve alan eğitimi, % 30 pedagojik formasyonu ve genel kültür olması gerekirken, maalesef bu duruma hiç dikkat edilememiştir... YÖK'ün, "Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması" ile ilgili projesinde yer alan programla Türkçe eğitiminde başarıyı yakalayabilmemiz mümkün değildir (Özbay, 2005).

Şikâyetlerin artması ve yüksek sesle dile getirilmesi, Yüksek Öğretim Kurulu'nu eğitim fakülteleri için yeni bir program hazırlamaya ikna etti. 2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere 2005 yılında yeni bir program hazırlandı (Çiftçi, 2011).

2005 yılında hazırlanan yeni programla eski program karşılaştırıldığında yan alan derslerinin kaldırıldığı görülmektedir. Bunun dışında yeni programda eski programdan farklı olarak “Yazı Yazma Teknikleri, Genel Dilbilim, Anlama Teknikleri, Dünya Edebiyatı ve Yabancılara Türkçe Öğretimi” gibi alan dersleri yer almaktadır. Bu programda Yabancılara Türkçe Öğretimi dersinin içeriği şu şekilde belirtilmiştir: Türkçenin anadili olarak öğretilmesiyle yabancı dil olarak öğretilmesinin farklarını belirginleştirme. Türkçenin özellikle yabancı dil olarak öğretilmesinin kültür boyutuyla ilişkilendirilmesi. Diğer dünya dillerinin yabancı dil olarak öğretilmesi sırasındaki kuramsal tartışmalar ve bu alandaki yönetsel yaklaşım biçimleri. Yabancı dil öğretiminde kuramsal çerçeve. Avrupa Dil Dosyasının tanıtımı. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin Türkiye'nin tanıtımına katkısı. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılan çeşitli ders kitaplarının tanıtımı ve eleştirisi. (<http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=7610>)

Yabancılara Türkçe Öğretimi dersi, Türkçe öğretmeni adaylarına anadil öğretimi ile yabancı dil öğretimi arasındaki farklılıkların kavratılması, öğretmen adaylarının çağdaş dil öğretim yöntemleri ve teknikleri hakkında bilgilendirilmeleri ve Türkçenin dünyaya tanıtılması açısından önemli bir derstir. Dersin bu önemini göz önünde bulundurarak ve gelecekte bu ders hakkında yapılacak akademik çalışmalara katkıda bulunmak amacıyla bu araştırmada Yabancılara Türkçe Öğretimi dersine ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemeye çalıştık.

2.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü 3. sınıf öğrencilerinin Yabancılara Türkçe Öğretimi dersine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Araştırmada öğrenci görüşlerini belirlemek amacıyla aşağıda belirtilen alt problemler oluşturulmuştur.

1. Türkçenin yabancılara öğretilmesi öğrenciler için ne ifade ediyor?
2. Yabancılara Türkçe Öğretimi dersine ilişkin öğrenci beklentileri ve alınan eğitimin yeterliliğine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
3. Ders işlenişi ve derse ayrılan süreye ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

3.YÖNTEM

Araştırmamız, Buca Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 3. sınıf öğrencilerinin Yabancılara Türkçe Öğretimi dersine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik betimsel bir çalışmadır. Öncelikle 2010-2011 eğitim öğretim yılı bahar döneminin sonlarında öğrencilere açık uçlu altı sorunun yer aldığı görüşme formları dağıtılmıştır. Uygulamaya Türkçe Eğitimi Bölümü 3. sınıf öğrencileri (toplam 105) katılmıştır. Katılımcıların cevapladığı formlardan üç tanesinde soruların tamamı cevaplanmadığı için veri analizine

dâhil edilmemiştir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanması sürecinde akademisyen görüşlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde, nitel araştırma veri analiz yöntemlerinden içerik analiz yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım, Şimşek, 2008). Görüşme sorularından elde edilen verilere bulgular ve yorum kısmında yer verilmiştir. Araştırmada, katılımcılar numaralar ile kodlanmıştır (k-1, k-2, k-3...). Öğrenci ifadelerine yer verilirken öğrenci adları yerine bu kodlar kullanılmıştır.

4.BULGULAR VE YORUM

Araştırmaya katılan Türkçe Öğretmenliği üçüncü sınıfta öğrenim gören 105 öğrencinin Yabancılara Türkçe Öğretimi dersi ile ilgili görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde elde edilen bulgular şöyledir:

Araştırmanın alt problemlerinden olan “Türkçenin yabancılara öğretilmesi öğrenciler için ne ifade ediyor?” problem cümlesine yönelik “Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sizce ne ifade ediyor, bu konu hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.” Sorusuyla ilgili olarak öğrenci görüşleri değerlendirildiğinde üç ana tema ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra 11 öğrenci bu görüşler dışında birbirinden farklı düşünceler belirtmiştir. Bu düşünceleri de diğer görüşler olarak birlikte değerlendirdik.

Öğrencilerin %50’si Türkçenin yabancılara öğretiminin, “Türkçenin evrensel bir dil olduğu anlamına geldiğini” ifade etmiştir. Öğrencilerin %26’sı Türkçenin yabancılara öğretimini, milli duygular ve düşünceler açısından değerlendirmiş ve mutluluk verici olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %13’ü Türkçenin yabancılara öğretiminin, Türkçenin dünya dilleri arasında artan öneminin bir göstergesi olduğu düşüncesini taşımaktadır. Bu görüşlerin dışında öğrencilerin %11’i farklı görüşler belirtmiştir. Ortaya çıkan bu düşüncelere yönelik öğrenci görüşlerinden bir kaçış şöyledir:

“İngilizce, Almanca, Fransızca gibi dillerin öğreniminin yaygın olduğu günümüzde Türkçenin de bir yabancı dil olarak öğretilmesi dilimizin gelişmekte ve kullanımının yaygınlaşmakta olduğunu göstermektedir.” (k-77)

“Türkiye’nin bölgesel ve evrensel nitelikli bir ülke adayı olması, dilinin bütün dünyada konuşulan bir dil olmasını ihtiyaç haline getirmiştir. Öğretilmesi gereklidir ve milli çıkarlarımız için zorunludur.” (k-28)

“Gelişmiş ve gelişmekte olan, potansiyeli yüksek olan ülkelerin dilleri öğrenilmek için tercih edilir. Türkçe eğer tercih ediliyorsa ülke olarak dünya üzerinde bir önemimiz olduğunu gözler önüne seriyor...” (k-66)

“... Bir dilin öğrenilmek istenmesi ve öğretmenlerine bunun yöntem ve tekniklerinin öğretilmesi gelecek bildiren işidir.” (k-34)

“Yabancılara Türkçe Öğretimi dersine ilişkin öğrenci beklentileri ve alınan eğitimin yeterliliğine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” alt problemine cevap aramak üzere öğrencilere “Yabancılara Türkçe Öğretimi dersinin size katkıları neler olacaktır? Yabancılara

Türkçe Öğretimi dersinde aldığınız eğitimin Türkçeyi bir yabancıya öğretmede size yeterli olabileceğini düşünüyor musunuz? ” soruları yöneltilmiştir.

Birinci soruyu öğrencilerin %25’i kişisel gelişim, %70’i mesleki gelişim açısından cevaplandırmıştır. Öğrencilerin %5’i ise dersin kendilerine herhangi bir katkısının olmayacağını belirtmiştir.

Kişisel ve mesleki açıdan yapılan değerlendirmelerde ortaya çıkan öğrenci görüşleri incelendiğinde:

- Dersin kendine güven duygusunu artıracacağı,
- Yabancılarla iletişim kolaylığı sağlayacağı,
- Ülke içerisinde anadili farklı olan öğrenciler konusunda yardımcı olacağı,
- Dil öğretiminin alan bilgisi ve akademik bilgi temelini kazandıracacağı,
- Yurt dışında ve akademik alanda yeni iş imkânları sağlayacağı şeklinde öğrenci beklentilerinin olduğu görülmektedir.

Bu beklentilerle ilgili öğrenci görüşlerinin bazıları şunlardır:

“... Günlük hayatımızda da karşılaştığımız yabancılarla daha kolay iletişime geçeriz.” (k-3)

“Ülkemiz birçok etnik kökenin bir arada barındığı bir coğrafya. Lazlar, Kürtler, göçmenler... Anadili Türkçe olmayan insanların yaşadığı bir coğrafyada öğretmen olarak Türkçe eğitimi vermek durumunda kalacağımız zamanlar olabilir. Bu yüzden bize katkısı büyük olacaktır.” (k-1)

“Mesleki anlamda çalışma sahamızı genişletecektir. Yani ülke sınırları dışında Türkçe öğretmenliğini icra edebileceğiz...” (k-35)

“Yabancılar Türkçe Öğretimi dersine ilişkin öğrenci beklentileri ve alınan eğitimin yeterliliğine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” alt probleminin ikinci sorusu ile ilgili öğrencilerin görüşleri değerlendirildiğinde, öğrencilerin %34’ü aldıkları eğitim yeterli olarak tanımlıyorken %33 kısmen yeterli buluyor. Öğrencilerin %33’ü ise aldıkları eğitimin bir yabancıya Türkçe öğretmek için yetersiz buluyor. Olumsuz görüş bildiren öğrencilerin verdiği cevaplar incelendiğinde ders saatinin yetersizliği ve uygulama imkânının olmayışı alınan eğitimin yetersizliğine gerekçe gösterilmektedir. Olumsuz öğrenci görüşlerinden birkaçı aşağıdaki gibidir.

“... sadece teorik olarak işlenmesi yetersiz kalır. Uygulamalı olarak işlenmesi daha başarılı olur.” (k-81)

“Ders saati bana göre az geliyor. O yüzden Türkçeyi bir yabancıya öğretmede aldığımız eğitimin yeterli olacağını düşünmüyorum.” (k-95)

“... Gerek ders saatinin azlığı gerekse imkân yetersizliği yeterli olmasını engelliyor.” (k-101)

“Ders işlenişi ve derse ayrılan süreye ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” alt problemine cevap aramak amacıyla öğrencilere “Yabancılara Türkçe Öğretimi dersinin haftalık ders saati hakkında ne düşünüyorsunuz? Yabancılara Türkçe Öğretimi dersinde kaynak çeşitliliği ve materyal kullanımı konusunda düşüncelerinizi belirtiniz. Sizce Yabancılara Türkçe Öğretimi dersi nasıl işlenmeli?” soruları yöneltilmiştir.

Yabancılara Türkçe Öğretimi dersinin haftalık ders saati ile ilgili öğrencilerin %62’si ders saatini yetersiz bulmaktadır. %32’si ise ders saatinin yeterli olduğunu söylemiştir. Öğrenciler kaynak ve materyal kullanımı ile ilgili olarak hem Yabancılara Türkçe Öğretimi dersinde hem de Türkçeyi bir yabancıya öğretirken materyal kullanımının önemini vurgulamış ve dil öğretiminde somutlaştırmaya gerek olduğunu vurgulamıştır. Dersin nasıl işlenmesine yönelik öğrenciler çeşitli önerilerde bulunmuştur. Öğrenci görüşleri incelendiğinde öğrencilerin dersin işlenişine yönelik önerileri şu şekildedir:

- Derse özel bir sınıf ortamının olması,
- Sınıf ortamına yabancı konukların getirilmesi,
- Yabancılara Türkçe öğretimi yapılan kurumların ziyaret edilmesi veya staj benzeri bir uygulamanın yapılması,
- Zenginleştirilmiş öğretim ortamlarının oluşturulması önerileri öğrenciler tarafından belirtilmiştir.

“Ders işlenişi ve derse ayrılan süreye ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şunlardır:

“Türkçe Öğretmenliği Bölümü için edebiyat alan derslerine oranla az olduğunu düşünüyorum. Meslek alanımızı genişletebilmek günümüzde çok önemli ve bu derste buna kapı açabilecek derslerden. Bu kadar çok edebiyat dersi yerine yabancılara Türkçe eğitimi dersinin saati arttırılabilir...” (k-73)

“Soyut olan dilin kolay kavranması ve kavratılması bakımından görsel materyallerin ve canlandırmanın gerekli olduğuna inanıyorum. Kaynak çeşitliliği de çok önemli. Bu dili bilmeyen bir kişi, ne kadar çok kaynak ve materyalle karşı karşıya kalırsa dili öğrenmesi o kadar kolay olur.” (k-40)

“Verilen bilgiler uygulanabilir olmalı. Örneğin, derse bir yabancı getirilerek belirli konuların öğretimi bizler tarafından yaptırılabilir. Hem bizler için hem hocalarımız için güzel ve aktif bir durum olur.”(k-16)

“Derse özel bir sınıfta işlenmeli bu ders.”(k-2)

“Bu dersin uygulamaya dönük olması ve gerçekçi yaşam ölçütlerine uygun olabilmesi için yabancı kişilerin nasıl öğrendiğini ortamında görmek amacıyla TÖMER ve benzeri yerlere gidilebilir.” (k-93)

5.SONUÇ VE TARTIŞMA

Yabancılara Türkçe Öğretimi dersi ile ilgili bulgular bölümündeki öğrenci görüşlerini incelediğimiz zaman şu sonuçlara ulaşabiliriz:

1. Öğrenciler Türkçe Bölümünde böyle bir dersin olmasından memnundur.
2. Öğrenciler bu dersin kendilerini kişisel, mesleki açıdan geliştireceğine ve yeni iş imkânları açacağına inanmaktadır.
3. Öğrenciler, ülkemizin farklı coğrafi bölgelerinde, birden fazla dil kullanılan yerlerde, çalışma durumunda bu dersin kendilerine avantaj sağlayacağını düşünmektedirler.
4. Öğrenciler, Yabancılara Türkçe Öğretimi dersinin ders saatinin yetersiz olduğu görüşünü taşımaktadır.
5. Öğrenciler, özel bir sınıfta, yabancı konukların ziyaretiyle, yabancılara Türkçe öğretimi yapılan kurumların ziyaret edilmesi veya bu kurumlarda staj benzeri bir uygulamayla dersin daha verimli olacağını düşünmektedirler.

Elde edilen veriler ışığında öğrencilerin bu dersten büyük beklenti içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Ancak gerek ders saatinin yetersizliği, bölümlerdeki mekân, araç gereç ve imkân sınırlılıkları göz önüne alındığında bu derse gereken önemin verilmediği düşünülmektedir.

Çiçek (2010), Türk Dili-Edebiyatı ya da Türkçe Eğitimi mezunu öğrencilerin yurt dışına görevlendirildiklerinde çok ciddi sorunlarla karşılaştığını belirtmiştir. Bu öğretmenlerin hiç Türkçe bilmeyen öğrenciler karşısında ne yapacağını bilmediğini söylemiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde görev yapanlar, üniversitelerimizin Türk Dili ve Edebiyatı, Dilbilim ve Türkçe eğitimi Bölümleri (Türkçe Öğretmenliği Programları) mezunlarıdır. Adı geçen bölümler bu görevi üstlenmeye uygun ya da en yakın alanlar gibi görünse de söz konusu bölümlerin lisans ve varsa lisansüstü programları incelendiğinde; program içeriklerinin, yabancılara Türkçe öğretiminin gerekliliklerini yerine getirebilecek nitelikte olmadığı görülmektedir (Karababa, 2010).

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde birçok sorun olmakla beraber, üç ana sorundan bahsedilebilir. Bu ana sorunlar Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kurumsal bir sahiplenmenin bulunmaması, yeterli öğretim gereçlerinin meydana getirilememesi ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğretecek öğretim elemanı yetiştirme meselesinin ciddi olarak ele alınmamasıdır (Akış, 2009). Bu gün üniversitelerin Türkoloji Bölümleri ve hatta Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalları, Türkçe Bölümleri, Türk dilinin öğretilmesi hususunda değil, tarihî ve kültürel çalışmalara ve eski edebî örneklerle yoğunlaşmışlardır (Ungan, 2006).

Türkçenin ikinci dil ortamında öğretimi özel bir alandır ve bu alanda çalışmak üzere yetiştirilecek öğretmenler için özel akademik programlar gerekmektedir. Türkçe yabancı dil öğretmenleri de aynı Almanca, Fransızca ve İngilizce öğretmenleri gibi yabancı dil öğretmeni olarak yetiştirilmelidir (Yağmur, 2009.).

Türkçe UNESCO tarafından yapılan, resmi dil sıralamasında beşinci; anadil sıralamasında üçüncü durumdadır. Bilim dili olarak tarihi seyri 2500 yıllık geçmişe dayanmaktadır (Güzel, 2003). Sonuç olarak Türkçenin öğretimi İngilizce, Almanca ve Fransızca gibi yabancı dillerden daha az önemli değildir.

Yabancılara Türkçe Öğretiminin önemi ve öğrenci beklentileri doğrultusunda bu dersin ders saatinin artırılması ve en az iki dönem olması bizce gereklidir. İmkânlar dâhilinde fakültelerimizde bu ders için çeşitli materyallerin içerisinde yer aldığı özel bir sınıf kurulmalıdır. Ayrıca bölümlerin yakın çevrelerinde bulunan ve yabancılara Türkçe öğretimi yapan özel veya devlet kurumlarıyla işbirliği yapması dersin verimini ve öğrencilerimizin niteliklerini artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Akiş, İ.(2009). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Ana Sorunlar, Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri, 8, 202-203.
- Ayaz H., Akkaya, A.(2009). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bazı Düşünceler, Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri, 8, 214-218.
- Bozgöz, F.(2009). Yemen Sana'a Üniversitesi, Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri, 8, 21-27.
- Brisk, M.E. (Eds).(2005). Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning, New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Can, C.(2009). Avrupa Birliği Dil Politikası ve Yabancı Dil Olarak Türkçe. Yaylı, D.&Bayyurt, Y.(Ed.). Yabancılara Türkçe Öğretimi Politika Yöntem ve Beceriler (pp.175-189).
- Candaş Karababa, Z. C.(2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, , 42, 2, 265-277.
- Çiçek, Mehmet (2010). Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Fransa Örneği, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştayı Kitabı,44-48.
- Çiftçi, M.(2011). Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Programı Sorunu, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/1 Winter, p. 399-405.
- Demircan, Ö.(1990). Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri, İstanbul.
- Ellis, R. (2003). Second Language Acquisition, Oxford University Press.
- Güzel, A.(2003). Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Bölümlerinde Kurulması Gerekli Görülen Anabilim Dalları Hakkında Yeni Projelerimiz, Türkiyat Araştırmaları Dergisi,2, 63-86.
- Karababa, Z. Canan (2010). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Bu Alan için Öğretmen Yetiştirmenin Önemi ve Gereği, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştayı Kitabı, 26-29.
- Özbay, M.(2005). Türkçe Eğitimi Bölümleri İçin Lisans Programı Önerisi, Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Ankara.

- TKÖ 3006 Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders İçerikleri 21.06.2011 Tarihinde <http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=7610>
- Tosun, C.(2005). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi, Journal of Language and Linguistic Studies Vol.1, No.1, 22-28.
- Ungan, S.(2006). Avrupa Birliğinin Dil Öğretimine Karşı Tutumu ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi, Dumlupınar üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15, 217-225.
- Üstünel, E., Aydın, S. (2009). A Comparative Study on Teaching Turkish and English as a Foreign Language at the Postgraduate level, Worl Conferance on Educational Sience, Procedia Social and Behavioral Sciences,1, 259-264.
- Yağmur, K.(2009). Batı Avrupa’da Anadili Türkçe Olan Öğrencilere Türkçenin İkinci Dil Olarak Öğretimi ve Kuramsal Sorunlar. Yaylı, D.&Bayyurt, Y.(Ed.). Yabancılara Türkçe Öğretimi Politika Yöntem ve Beceriler (pp.221-230).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

With multi-national unions in the globalizing world, people can work and live in different countries. As a result of this, they feel the necessity of learning a second language besides their first language.

In addition to the commercial, political and cultural relationships that our country has, when we consider Turkish people are spread around the world, it is no doubt that Turkish is an international language. The use of Turkish as a first language or as a second language in a large area draws our attention to the issue of teaching Turkish. Turkish language teaching is carried out in first language and foreign language contexts.

Related to teaching Turkish as a first language, studies are held in terms of teacher training and academic research at the education faculties of universities.

The Turkish language teaching undergraduate programs founded in 1989 were then renamed as Turkish language education departments in 1997. In 1998, the Council of Higher Education reorganized the curriculums used at the education faculties to have a unity in the programs. Consequently, social studies teaching and Turkish language teaching are accepted as minor studies. With the program revised in 2005, the minor study courses were removed, and instead, major field courses were given more importance and Teaching Turkish to Foreigners course started to be given at Turkish language education departments.

The aim of this study is to identify the Turkish language teaching students' attitudes towards Teaching Turkish to Foreigners course at the Buca Education Faculty of Dokuz Eylül University. The study is a descriptive study. The semi-structured interview form was used as a data gathering tool. In the analysis of the data gathered, content analysis method was used.